Asevelvollisuus maamme sotilaallisen puolustuksen peruskivenä

Maanpuolustuskurssi 114 järjestettiin 15.1. – 7.2.1990 Kruununhaan maneesissa Helsingissä. Tänä vuonna tuli siis kuluneeksi 35 vuotta kurssista ja kurssilaisten oli tullut aika kokoontua kurssin 35-vuotistapaamiseen. Tilaisuus järjestettiin 20.5.2025 viime vuosien kokousten tapaan lounaskokouksena ravintola Zinkellerissä Kruununhaassa. Osallistujia oli 10. Kokouksen järjestäminen Maanpuolustuskurssiyhdistyksen vuosikokous- ja esitelmäpäivänä mahdollisti Helsingin ulkopuolelta tulleiden kätevän osallistumisen myös tähän tilaisuuteen. Vuosikokouksessa esitelmävieraana oli ulkoministeri Elina Valtonen.

Kuvassa ovat amiraali Kaskealan lisäksi 114. maanpuolustuskurssin oltermanni Pentti Seppälä ja emäntä Pirjo-Riitta Antvuori.

Tapaamisiin on yhteisen lounaan ja vapaamuotoisen keskustelun lisäksi aina sisällytetty arvovaltaisen ja asiantuntevan vieraan ajankohtaisesitelmä. Tänä vuonna sekä esitelmän pitäjä että hänen aiheensa olivat poikkeuksellisen mielenkiintoiset. Puolustusvoimien emerituskomentaja, amiraali Juhani Kaskeala oli lupautunut alustuksessaan avautumaan aiheesta ”Miksi Suomessa säilytettiin asevelvollisuus?”

Mikä olisi Suomen tie?

Amiraali Kaskeala kertoi asevelvollisuuskysymyksen kuuluneen hänen toimenkuvaansa sen tärkeänä osana virkauran viimeisten 15 vuoden ajan. Kaskealan toimiessa 1990-luvulla Puolustusneuvoston yleissihteerinä Lipposen hallitus antoi neuvostolle tehtäväksi esityksen laatimisen Puolustusvoimien joukkojen muodostamisperiaatteeksi. Kylmän sodan loputtua neuvostoimperiumin hajoamisen seurauksena monet maat, mm. Saksa ja Ruotsi, olivat luopuneet asevelvollisuudesta. Mikä olisi Suomen tie? Puolustusneuvosto tarkasteli kolmea vaihtoehtoa: pitäytyminen asevelvollisuudessa, siirtyminen palkka-armeijaan tai luopuminen omasta armeijasta turvautumalla Natoon. Neuvosto päätyi asevelvollisuusarmeijan säilyttämiseen. Asevelvollisuuden tuottamilla suorituskykyisillä joukoilla ja laajalla reservillä saadaan uskottava pelote mahdollista hyökkäystä vastaan ja pystytään tarvittaessa puolustamaan koko Suomea. Yhdistämällä sotilaiden koulutukseen heidän siviilityönsä tuottama asiantuntemus saadaan aikaan korkea osaamistaso kustannustehokkaasti. Järjestelmä takaa myös joukkojen sitoutumisen tehtäväänsä sekä yleisen maanpuolustustahdon säilymisen korkeana. Puolustusneuvoston esitys sai sekä poliittisilta päättäjiltä että kansalta vahvan tuen.

Puolustusvoimien komentajaksi tultuaan Kaskeala totesi, että useimpien maiden sotilasjohdolla oli vähättelevä suhtautuminen asevelvollisuusarmeijaan. Hän kokikin tehtäväkseen osoittaa epäilijöille järjestelmän vahvuudet ja taloudelliset edut. Tämä edellytti runsasta matkustamista, sekä amiraalin vierailuja yhteistyövaltioissa että näiden sotilasjohdon tutustuttamista suomalaisjoukkojen johtamiseen ja toimintaan niin kotimaan harjoituksissa kuin suomalaisten joukkojen osallistuessa ulkomaisiin operaatioihin. Toimenpiteet saivat poikkeuksetta epäilyt kaikkoamaan. Kun Suomi lopulta v. 2022 päätyi hakemaan Naton jäsenyyttä, esityön ansiosta maamme Nato-kelpoisuudesta ei jäsenmailla enää ollut epäilyksiä.

Ilkka Virtanen